

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña
Berta Cerezuela
Miquel Gómez Benosa
Chris Kennett
Miquel de Moragas Spà

Centre d'Estudis Olímpics
Universitat Autònoma de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña, Berta Cerezuela, Miquel Gómez Benosa, Chris Kennett, Miquel de Moragas Spà.

Edició

Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics
de la Universitat Autònoma de Barcelona

**Consell d'Edicions i Publicacions
de l'Ajuntament de Barcelona:**

Ignasi Cardelús, Enric Casas, Eduard Vicente, Jordi Martí, Màrius Rubert, Jordi Campillo, Glòria Figuerola, Víctor Gimeno, Joan A. Dalmau, Carme Gibert, José Pérez Freijo.

Traducció i correcció lingüística

Anna Baldirà, Steve Norris, Mercè Roselló, UAB Servei d'Idiomes Moderns

Diseny i maquetació

Míreia Rocher, Ramon G. Sedó,

Edició i impressió

Direcció d'Imatge i Serveis Editorials
www.bcn.cat/publicacions

© de l'edició: Ajuntament de Barcelona
i Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat
Autònoma de Barcelona

© dels textos: els seus autors

ISBN de l'Ajuntament de Barcelona 978-84-9850-312-8

ISBN del Centre d'Estudis Olímpics 978-84-938759-0-9

Dipòsit legal: B.18575-2011

Abril 2011

Impressió amb paper ecològic

Agraïments

L'edició d'aquest llibre s'emmarca en la celebració dels 20 anys d'activitat del Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat Autònoma de Barcelona, creat al juny del 1989. Volem expressar el nostre agraïment a totes les persones i les institucions que, d'una manera o altra, han col·laborat a fer realitat aquest projecte.

I, singularment, a l'Ajuntament de Barcelona, cofundador del CEO-UAB, que ha fet possible la impressió d'aquesta edició.

Els continguts d'aquest llibre no es poden reproduir, ni totalment ni parcialment, ni enregistrar, ni transmetre per un sistema de recuperació d'informació, en cap forma ni per cap mitjà, sigui fotomecànic, fotoquímico, electrònic, per fotocòpia o qualsevol altre, sense el consentiment previ per escrit dels editors.

Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB)
Universitat Autònoma de Barcelona
Campus UAB – Edifici N, planta 1
E-08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Barcelona, Catalunya – Spain
Tel. +34 93 581 19 92
Fax: +34 93 581 21 39
ceoie@uab.cat
<http://ceo.uab.cat>

Mosaic olímpic

Recerca multidisciplinar i difusió dels estudis olímpics
CEO-UAB, 20 anys

Editors

Emilio Fernández Peña

Berta Cerezuela

Miquel Gómez Benosa

Chris Kennett

Miquel de Moragas Spà

Sumari

Presentació	9
Ana Ripoll	
Pròleg	11
Alejandro Blanco	
Introducció	13
Emilio Fernández Peña	
Les raons acadèmiques d'un centre d'estudis olímpics a la universitat	19
Miquel de Moragas	

Origen i evolució d'un Centre d'Estudis Olímpics

Els orígens del CEO-UAB, 1989-1994	31
Muriel Ladrón de Guevara	
La gestió de la informació i la documentació al servei d'un centre de recerca	39
Berta Cerezuela i Pilar Cid Leal	
El Moviment Olímpic i el món acadèmic	47
Núria Puig Brandes	
El CEO-UAB com a dinamitzador dels estudis olímpics	57
Testimonis d'experts internacionals que valoren el llegat del CEO-UAB:	
• Deanna Binder (Institute for Olympic Education at the University of Alberta)	58
• Susan Brownell (University of Missouri, St. Louis)	59
• Richard Cashman (University of Technology, Sydney)	60
• Laurence Chalip (University of Texas at Austin)	61
• Gabriel Colomé (Centre d'Estudis d'Opinió - Generalitat de Catalunya)	62
• Lamartine P. DaCosta (Universidade Gama Filho)	63

• Conrado Durántez (Academia Olímpica Española).....	64
• Kang Shin-Pyo (Inje University).....	65
• Bruce Kidd (University of Toronto).....	66
• John MacAloon (University of Chicago).....	67
• Andy Miah (University of the West of Scotland).....	68
• Roy Panagiotopoulou (National and Kapodistrian University of Athens).....	69
• Hai Ren (Beijing University of Physical Education).....	70
• Nancy Rivenburgh (University of Washington).....	71
• Otto J. Shantz (University of Koblenz-Landau).....	72

Els Jocs Olímpics de 1992

Conversa de Juan Antonio Samaranch, Pasqual Maragall i Josep Miquel Abad, deu anys després dels Jocs de Barcelona	77
Miquel Botella i Miquel de Moragas	
L'ombra de Barcelona	87
Isidre Rigau	
Les cerimònies olímpiques de Barcelona'92: el gran bufet de les imatges mediàtiques	97
Núria Garcia	
L'Olimpíada Cultural de Barcelona el 1992. Llums i ombres. Lliçons per al futur	105
Miquel de Moragas	
Conèixer la Barcelona olímpica: preservació i accés a la memòria dels Jocs Olímpics de Barcelona'92 a través de les fonts documentals	117
Berta Cerezuela	
Barcelona'92 i l'estudi dels llegats dels Jocs Olímpics	125
Chris Kennett	

Temes clau de l'Olimpisme

Televisió i Jocs Olímpics: simbiosi, globalitat i construcció de sentit.....	137
Emilio Fernández Peña i Ibone Lallana del Rio	
Els nous mitjans i els Jocs: el Moviment Olímpic i el web social en la difusió de missatges.....	147
Emilio Fernández Peña	
La dimensió cultural dels Jocs Olímpics: les cerimònies i les Olimpíades culturals com a plataformes per a unes polítiques culturals sostenibles.....	157
Beatriz Garcia	
Els voluntaris com a variable d'èxit als Jocs Olímpics del segle XXI.....	169
Anna Belén Moreno Vílchez	
Olimpisme i els estudis de gènere.....	177
Natividad Ramajo i Ibone Lallana del Rio	
Barcelona'92 postolímpica: esport i multiculturalisme.....	185
Chris Kennett	
La dimensió educativa dels Jocs Olímpics	193
Berta Cerezuela	
L'estudi de l'urbanisme olímpic: balanç de recerca i perspectives de futur.....	203
Francesc Muñoz	
Anàlisi de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics.....	215
Ferran Brunet	

La gestió de la informació i la documentació al servei d'un centre de recerca

Berta Cerezuela

Responsable de projectes i del Servei de Documentació del CEO-UAB

Pilar Cid Leal

Professora titular de la Facultat de Traducció i Interpretació (UAB)

Davant del repte que suposà la nominació de Barcelona com a seu de la XXVa Olimpíada, la Universitat Autònoma de Barcelona impulsà la creació del Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB), centre que naixia a mitjans del 1989 amb l'objectiu de fomentar la formació, la recerca i la divulgació de l'Olimpisme i els Jocs Olímpics.

1. Origen i desenvolupament

Un dels primers projectes encetats pel CEO-UAB va ser la creació del seu Servei d'Informació i Documentació (SID), el primer de tot el territori espanyol especialitzat en Olimpisme i Jocs Olímpics. En els inicis, aquest Servei donava suport, bàsicament, a les activitats d'investigadors del CEO-UAB i de la pròpia Universitat. Però aviat la seva repercussió va transcendir més enllà i des de 1990 fins la celebració dels Jocs del 92, va experimentar un creixement continu d'usuaris de perfil divers: investigadors, professors i estudiants d'altres universitats i centres de recerca, tant espanyols com de fora de l'Estat; periodistes; esportistes; visitants d'altres serveis d'informació esportius; persones involucrades d'alguna manera en els Jocs de Barcelona o simplement interessades en el fenomen olímpic.

Però, a més a més d'instrument per a la investigació, el SID de la primera etapa era un projecte de recerca en si mateix —“Creació i gestió d'un centre de documentació sobre Olimpisme” (referència DEP 89/0835)— impulsat pel mateix CEO-UAB i l'Àrea de Documentació del Departament de Filologia Catalana de la UAB; aquest va rebre el suport de la Comissió Interministerial de Ciència y Tecnología i es va desenvolupar des del novembre de 1989 fins al novembre del 1992. Es tractava de dissenyar un SID especialitzat en Olimpisme i Jocs Olímpics: constituir una col·lecció, aplicar les tècniques documentals més adients sobre un fons especialitzat i crear diversos productes i serveis de difusió, tot tenint en compte les tecnologies de la informació i la comunicació del moment. Quan el període 1989-1992 finalitzà, el SID estava plenament consolidat.

En un començament el SID es va concebre fonamentalment com un servei de referència, capaç de resoldre les necessitats informatives dels usuaris i/o orientar-los cap a les fonts i recursos més adients. Però les exigències dels investigadors i de la resta d'usuaris d'aquella etapa inicial, sumat al fet que l'estat de les tecnologies no permetia ni de bon tros oferir els serveis dels quals disposem en els centres de documentació actuals, va provocar una redefinició dels objectius i es va optar per un model mixt: el SID seria un servei de referència que pogués satisfer i orientar els usuaris, però a la vegada constituiria una col·lecció, no massa gran en termes quantitius, però si altament especialitzada.

Aquesta col·lecció es constituí entorn de dos eixos principals: d'una banda, l'Olimpisme i els Jocs Olímpics —amb una petita presència d'esport en general, com a complement— i d'altra, l'Olimpiada de Barcelona i els seus Jocs.

La primera secció aplegava monografies, algunes publicacions periòdiques, abundant literatura grisa, obres de referència, pòsters... Especial importància tenien els informes oficials de les Olimpíades des de Roma 1960, material particularment difícil de trobar en altres biblioteques i centres de documentació. A més a més, aquest bloc es va anar omplint de material audiovisual dels Jocs Olímpics moderns.

La secció sobre Barcelona'92 es va convertir ràpidament en la més original i demandada. Actualment, els investigadors que vulguin informació sobre la candidatura, l'Olimpiada i els Jocs Olímpics de Barcelona'92 poden trobar un fons importantíssim a l'Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona, cedit per la Fundació Barcelona Olímpica, i que aplega documentació bibliogràfica i administrativa del COOB'92, així com també a la pròpia Fundació. Però en aquells moments i fins mesos després de l'estiu de l'any 1992, si un investigador volia documentar-se sobre l'esdeveniment que s'estava produint no tenia gaires altres més opcions que el SID del CEO-UAB, on arribaven materials inèdits de gran valor, procedents de l'Oficina Olímpica o del COOB'92, entre d'altres.

Així mateix, el CEO-UAB rebia dos dossiers de premsa en paper (posteriorment microfilmats). El primer, enviat pel propi COOB'92 durant tot el temps que va durar l'organització i els Jocs, aplegava notícies d'una trentena de diaris espanyols. El Comitè Internacional Olímpic (CIO) remetia el segon (el mateix dossier que circulava pel mateix CIO), i en ell es feia un buidatge de la premsa internacional. Actualment, qualsevol persona hi té al seu abast publicacions periòdiques en línia de tota mena. La idea d'un dossier de premsa en paper pot resultar arcaica, però en aquells moments constituí un material d'indiscutible valor.

Com a servei de referència especialitzat, el SID es va dotar de les eines necessàries per poder respondre un ventall molt ampli de necessitats informatives. Així, per exemple, es disposava de diverses bases de dades esportives, obres de referència, butlletins de darreres adquisicions de molts centres i biblioteques especialitzats d'arreu del món, i es feien cerques bibliogràfiques retrospectives. A més a més, els investigadors adscrits al CEO-UAB comptaven amb un acurat servei de difusió selectiva de la informació.

L'únic punt feble del període inicial va ser que, per raons administratives diverses, la col·lecció no estava integrada en el catàleg de la UAB, cosa que es va resoldre més tard.

Durant els Jocs Olímpics de Barcelona'92, l'activitat del SID es va centrar en oferir un servei de referència en el Servei de Premsa per a Mitjans de Comunicació no Acreditats, projecte pioner en la història dels Jocs Olímpics i en què va participar el CEO-UAB en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, el Centre Internacional de Premsa de Barcelona, la Fira de Barcelona i el COOB'92. A través d'aquest servei es varen atendre més de 2.300 consultes.

Com hem dit abans, en finalitzar els Jocs Olímpics i els Jocs Paralímpics, el SID del Centre d'Estudis Olímpics s'havia convertit en un servei únic a l'Estat espanyol. Gràcies a les oportunitats que ofereixen les noves tecnologies i a la diversificació dels serveis oferts, avui dia ha esdevingut un punt de referència en l'àmbit internacional dels estudis i de la documentació olímpica.

2. Gestió de la col·lecció

El desenvolupament de la col·lecció i dels serveis després dels Jocs ha estat marcat, d'una banda, per l'existència, accessibilitat i cooperació amb altres fons documentals sobre els Jocs Olímpics de Barcelona'92, el fenomen olímpic i l'esport, tant en l'àmbit català com internacional; de l'altra, per les necessitats pròpies del centre de recerca.

La col·lecció documental gestionada avui dia pel SID manté en bona part la seva estructuració inicial, tot conformant un fons especialitzat en l'Olimpisme i els Jocs Olímpics i, amb una col·lecció especial sobre els Jocs Olímpics de Barcelona'92. El fons

d'esport ha anat incrementat la seva importància i volum, en particular en els àmbits de les ciències socials i les humanitats.

Actualment el SID compta amb més de 5.000 monografies, 124 títols de publicacions periòdiques, 725 materials audiovisuals, dossiers de premsa, pòsters i fotografies. La col·lecció de publicacions periòdiques inclou revistes acadèmiques en el camp de l'esport, revistes generals esportives i olímpiques i revistes editades per institucions esportives. La col·lecció audiovisual està formada principalment per materials d'ús per a la recerca desenvolupada pel centre, en particular les retransmissions de les cerimònies olímpiques per diverses cadenes de televisió internacionals, i materials sobre el fenomen olímpic.

Del total de la col·lecció, el fons sobre Barcelona'92 està format per 1.322 documents, dels quals 1.052 corresponen a obres monogràfiques, 13 són publicacions periòdiques i 257 audiovisuals. La majoria dels documents corresponen a materials editats pel COOB'92 i d'altres entitats vinculades directa o indirectament a l'organització dels Jocs, estudis d'impactes o d'altres aspectes relacionats amb els Jocs publicats per editorials comercials, i investigacions i estudis resultat d'encàrrecs institucionals o de beques.

Per a la gestió de la col·lecció, l'any 1995 el CEO-UAB va rebre el suport de la Fundació Barcelona Olímpica, mitjançant el seu programa de beques per a la investigació, que consistí en la "Catalogació, publicació i accés a Internet del fons documental sobre Barcelona'92 del Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport de la Universitat Autònoma de Barcelona". Aquest fons es va integrar en el catàleg de la UAB, que forma part del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC). La catalogació iniciada l'any 1995 s'ha anat continuant de forma periòdica amb la incorporació en el catàleg, dels documents considerats més significatius.

Des del SID s'ha promogut la cooperació amb altres biblioteques esportives existents a Catalunya, a Espanya i en l'àmbit internacional. El CEO-UAB ha estat membre de l'Associació Internacional d'Informació Esportiva i membre del seu Consell Executiu durant el període 2007-2009.

3. El SID: un servei intern i extern

Pel que fa a les funcions i als serveis, s'han anat adaptant a les característiques i sol·licituds dels usuaris externs, així com a les pròpies necessitats del centre de recerca. Així, quant als serveis externs, després dels Jocs s'han ofert serveis de referència, préstec, estades de recerca i serveis de transferència de coneixement sobre Barcelona'92.

3.1. Serveis externs

El servei de referència atén aquelles peticions que provenen principalment del món acadèmic, olímpic i esportiu mitjançant correu convencional, fax, telèfon o correu electrònic. L'estudi de les consultes realitzades a partir de l'any 1994 ens mostra les variacions del públic objectiu que han condicionat la seva estratègia de desenvolupament. Aquest públic s'ha diversificat i internacionalitzat. El 85% de consultes de procedència nacional durant el període al voltant dels Jocs Olímpics de Barcelona'92, s'ha reduït a un 19% durant l'any 2008, amb un increment de les consultes de procedència internacional i principalment europea. Així mateix, hi ha hagut un lògic descens de les consultes *in situ* a la biblioteca i un increment de les consultes per correu electrònic, que van arribar a un 71% l'any 2008.

Des d'un punt de vista quantitatiu, el nombre de consultes ha estat sostingut, amb un clar augment del nombre d'aquestes en els anys en què se celebren edicions de Jocs Olímpics d'estiu. Temàticament, les consultes sobre Barcelona'92 han disminuït, al mateix temps que les demandes més generals al voltant del fenomen olímpic han augmentat. En el camp de l'esport és manté un cert equilibri. S'atenen consultes per elaborar tesis doctorals, articles de revista acadèmics, informes de consultoria, treballs de llicenciatura, així com consultes per satisfer curiositats, preparar classes d'escoles, comprometre's en l'organització d'uns Jocs Olímpics o localitzar experts en l'àmbit internacional sobre un tema concret.

Com ja s'ha dit, un dels objectius principals del CEO-UAB, des de la seva creació, ha estat la difusió de l'Olimpisme i donar a conèixer allò que van ser i representar els Jocs Olímpics de Barcelona'92. Al llarg dels anys des del SID s'han consolidat també tota una sèrie de serveis de transferència de coneixement, adreçats tant a la comunitat universitària internacional, com a d'altres actors implicats en l'organització d'esdeveniments esportius, que volen conèixer aspectes concrets de l'organització dels Jocs Olímpics de Barcelona'92.

El llegat documental dels Jocs Olímpics és un dels principals components del llegat d'aquests per a la comunitat que els ha acollit i s'ofereix un servei de referència que facilita l'accés a les fonts dels Jocs que inclouen l'arxiu oficial, els estudis d'anàlisi i d'impacte, contactes amb personal del comitè organitzador i amb experts. A més a més, es col·labora amb les institucions vinculades a Barcelona'92 en l'organització de seminaris i visites de delegacions de ciutats candidates o seus dels Jocs Olímpics. Les activitats es realitzen sota demanda, adaptades a les necessitats de cada col·lectiu, i s'organitzen en col·laboració amb altres organismes i experts en els diferents àmbits.

També s'ofereix la possibilitat a investigadors de fer estades de recerca a la UAB —a través de programes de cooperació interuniversitària o per iniciativa pròpia— i gaudir dels seus serveis documentals. Durant la seva estada, els usuaris poden utilitzar les instal·lacions del CEO-UAB, tenen accés a un servei de préstec especial i reben assessorament sobre altres serveis d'informació i fonts d'informació que poden ser del seu interès durant la seva estada.

Dir finalment que el SID manté també un servei de préstec especial de cap de setmana per a estudiants i personal de la mateixa Universitat Autònoma de Barcelona.

3.2. Serveis interns

Pel que fa a les funcions i serveis de caràcter intern, el SID pot ser considerat com un servei transversal que dóna suport a tres de les funcions o àrees d'activitat del CEO-UAB: la formació, la recerca i la difusió, així com en la gestió de la informació i la comunicació institucional.

Quant als serveis de gestió d'informació aplicada a la formació, s'ofereix un servei de referència especial als estudiants de les activitats de formació que promou el CEO-UAB i a la gestió dels productes de suport a la formació a través d'Internet.

La gestió de continguts digitals consisteix en crear, gestionar, publicar i difondre continguts en suport digital, principalment a través d'Internet. Des del CEO-UAB s'han desenvolupat diversos projectes en aquest àmbit que donen suport a les activitats de docència que es porten a terme des del propi centre, i que a més a més, es posen a disposició d'altres educadors en l'àmbit internacional. La participació del SID en aquests projectes varia, però acostuma a adoptar la funció de gestió del projecte, que treballa conjuntament amb el responsable acadèmic que es responsabilitza de la qualitat i coherència dels continguts publicats, i amb el responsable tècnic encarregat de l'adaptació i/o desenvolupament de l'eina tecnològica. Les responsabilitats assignades al professional de la informació en aquests projectes poden incloure: la coordinació general, la gestió d'obtenció dels originals, l'edició dels textos, la publicació del material i, finalment, la promoció dels continguts.

Respecte dels serveis de gestió d'informació aplicats a la investigació, aquests depenen del tipus de projecte de recerca i poden implicar tres nivells de participació: suport documental; gestió i explotació de dades, i la recerca sobre informació i documentació olímpica.

El primer cas correspon a aquells projectes de recerca de tipus teòric, on la participació del personal de documentació es limita a la cerca de fonts documentals d'interès per a l'investigador principal i/o l'equip. Les principals fonts d'informació que s'utilitzen per tal de donar resposta en aquestes consultes depenen del grau d'especificitat de la consulta. Com a procediment més habitual, es presenta el resultat de la cerca documental a l'investigador, en què es destaquen aquells materials que es consideren més adequats per al projecte i s'assenyala el tipus d'accessibilitat de l'original. Respecte al format de presentació dels resultats, aquest s'adapta a les necessitats de l'investigador, tant en el format de citació bibliogràfica, com en el format del document.

El personal del SID juga un paper més actiu en els projectes de recerca que inclouen com a metodologia la gestió i explotació de dades mitjançant una base de dades. Les enquestes a institucions i l'anàlisi de mostres de llocs web són exemples en què s'ha requerit d'una base de dades per facilitar la recollida i anàlisi de les dades. En aquests projectes, el personal del SID s'incorpora de forma activa a l'equip de recerca, tot intervenint en el disseny del procés de recollida d'informació (definició d'indicadors i variables, i disseny formularis) i coordinant el disseny de la base de dades, l'entrada de dades de forma normalitzada i l'explotació del sistema.

Finalment, en el camp de la investigació, s'han portat a terme accions al voltant de la gestió d'informació i la documentació en els Jocs Olímpics. La documentació olímpica és una àrea d'especialització en el marc de la documentació esportiva que engloba les fonts d'informació sobre el fenomen olímpic, la gestió de la informació generada en el marc de l'organització d'uns Jocs Olímpics, especialment els Jocs de Barcelona'92, i les fonts sobre una edició dels Jocs Olímpics com a part del capital intel·lectual del Moviment Olímpic.

4. Un web pioner sobre Olimpisme

Pel que fa a la gestió de la informació per facilitar la difusió del coneixement sobre el fenomen olímpic i esportiu, les principals activitats en què participa el SID són la coordinació i la gestió del lloc web institucional, del Portal d'Estudis Olímpics i dels projectes de creació de continguts olímpics en línia.

Tot i que el potencial d'Internet encara no era clar l'any 1995, des del CEO-UAB i la Càtedra Internacional d'Olimpisme es va apostar decididament per la xarxa amb la posada en marxa el 1996 del primer web –*Olympic Documentation Highway*. Aquesta denominació es va canviar al cap de pocs mesos a requeriment del mateix Comitè Internacional Olímpic per un nom més descriptiu (*Olympic Studies Centre*), en un context en el qual les denominacions i els dominis a Internet encara eren a la fase de construcció i regulació. Des d'aquesta primera iniciativa, totes les accions que ha promogut el CEO-UAB a Internet responen no tan sols a la necessitat de disposar d'una presència institucional a la xarxa, sinó també a l'objectiu de facilitar l'accés al coneixement sobre el fenomen olímpic a la comunitat olímpica internacional.

Per aconseguir-ho, el lloc web del CEO-UAB sempre ha mantingut un corpus estructural que, a més d'oferir informació de caràcter institucional, inclou serveis i continguts adaptats a les necessitats del seu públic objectiu principal, els investigadors olímpics internacionals. Aquests serveis i continguts inclouen un repositori de recursos documentals publicats pel mateix centre o per tercers, un directori d'institucions i experts en estudis olímpics, informació actual com ara una agenda d'esdeveniments acadèmics i novetats bibliogràfiques, i un servei d'atenció de consultes especialitzades. Des que es van posar en marxa, s'ofereixen en tres llengües: català, castellà i anglès.

Gràcies a la xarxa Internet i al seu lloc web, el CEO-UAB ha aconseguit oferir un servei continu a usuaris dels cinc continents. Des d'aquell primer *Olympic Documentation Highway*, el nombre de visites és sostingut al llarg de les vint-i-quatre hores del dia i presenta una procedència geogràfica molt diversificada. La xarxa ha permès ampliar el públic al qual es dona servei i crear noves experiències per acostar als usuaris la informació i el coneixement acadèmic, la qual cosa ha reduït la barrera temps-espai i la distància temporal entre la producció de la informació i la disposició per ser consultada. En trobem un exemple a l'espai creat durant els Jocs Olímpics de Sydney 2000, a través del qual els investigadors del Centre desplaçats als Jocs oferien informació privilegiada sobre les seves activitats i experiències durant els Jocs.

Històricament, la difusió dels resultats acadèmics s'ha caracteritzat pel lapse de temps entre la producció del coneixement i la seva difusió per mitjà d'articles en revistes i llibres o de la participació en congressos acadèmics, i també per la dificultat per accedir-hi per part del públic no especialitzat. A través de la seva pàgina web, el CEO-UAB ha dut a terme iniciatives orientades a reduir aquestes barreres. En va ser un exemple el primer simposi en línia de la Càtedra Internacional d'Olimpisme, que

va tenir lloc l'any 1999 sobre el voluntariat olímpic. A través de la pàgina web del simposi era possible consultar els textos de les sessions que es feien a Lausana, així com participar en el debat per mitjà d'un fòrum. Aquesta experiència ha tingut continuïtat anualment gràcies a la difusió per web (*webcasting*) de les conferències i els seminaris dels professors convidats a la Càtedra Internacional d'Olimpisme. Altres exemples són la creació d'un dipòsit digital de documents d'investigació publicats per l'equip investigador del CEO-UAB i l'aposta per l'edició electrònica de monografies.

Com a consolidació de les diferents iniciatives promogudes al llarg d'aquests anys, el 2010 va néixer el Portal d'Estudis Olímpics del CEO-UAB, publicat en català, castellà i anglès, que té com a objectiu aplegar i difondre el coneixement generat per la comunitat acadèmica arreu del món sobre el fenomen olímpic. A més, el Portal pretén oferir eines que facilitin l'intercanvi de coneixements, la identificació d'expertise i una orientació més social i participativa. El Portal adopta una vocació de social media, ja que és present a les principals xarxes socials –Facebook, Twitter i YouTube–, des d'on ofereix el seu servei d'informació a usuaris interessats en l'Olimpisme i permet que hi participin.

A través d'aquestes iniciatives, el SID ha transgredit les barreres físiques i ha ampliat la seva col·lecció, creant una biblioteca digital que conté un conjunt de recursos de contingut i eines documentals per donar suport als membres de la comunitat universitària internacional que tenen necessitats d'informació sobre el fenomen olímpic. L'usuari pot trobar les diferents col·leccions que publica el centre, i també nombrosos recursos externs prèviament seleccionats i classificats.

Aquest Portal incorpora també la secció “Qui és qui en els estudis olímpics”, una l'evolució del Directori Internacional d'Estudis Olímpics, projecte conjunt del CEO-UAB i el Centre d'Estudis Olímpics del CIO des del 1995, que ofereix informació sobre aquells professors i investigadors vinculats al món acadèmic i sobre els centres de recerca especialitzats en els estudis olímpics. Finalment, s'ofereixen serveis d'actualitat com l'agenda acadèmica, que dona informació sobre aquells esdeveniments de caràcter acadèmic que tracten sobre temàtiques olímpiques i aquelles novetats bibliogràfiques, amb informació bibliogràfica dels llibres acadèmics recentment publicats arreu del món sobre Olimpisme.

El Portal d'Estudis Olímpics es complementarà amb un nou projecte conjunt amb la Fundació Barcelona Olímpica –Memòria Barcelona Olímpica– que té com a objectiu coordinar i difondre les fonts documentals sobre els Jocs Olímpics de Barcelona'92 i l'Olimpisme a Catalunya. Com a part d'aquest projecte, es posarà en marxa el 2011 la finestra Barcelona Olímpica, un espai a Internet que aplegarà les fonts documentals sobre els Jocs Olímpics de Barcelona'92 i el fenomen olímpic a Catalunya, i permetrà accedir-hi.

El personal del SID també ha adoptat un paper clau en la gestió de la informació i la comunicació institucional. Per una banda, estableix els criteris d'arxiu de la documentació generada per a l'activitat del CEO-UAB, registra i emmagatzema la informació referent en aquesta activitat de forma sistemàtica per facilitar el posterior procés de recuperació, i organitza la informació d'acord amb els criteris específics del document en què s'han de incloure. Per una altra banda, contribueix en l'establiment d'eines i productes per facilitar la comunicació interna i externa del centre.

5. Conclusió

Pel que fa a l'estratègia de futur per als propers anys, des del SID es vol promoure la consolidació de les línies d'activitats desenvolupades al llarg d'aquests 20 anys, i en particular l'oferta de serveis de difusió i transferència de coneixement del que va significar l'organització de Barcelona'92, així com la gestió del capital intel·lectual generat per les activitats de recerca, formació i difusió del CEO-UAB.

L'anàlisi feta del que ha estat l'evolució del SID ens permet posar de manifest que les funcions del mateix s'han anat adaptant a la dinàmica del seu entorn dins del propi centre de recerca, de la Universitat Autònoma de Barcelona i del context esportiu i olímpic català i internacional.

I no podríem acabar aquesta anàlisi sense dedicar unes línies al paper dels professionals de la informació. En un entorn tant canviant i dinàmic, es requereix que aquests desenvolupin habilitats que van més enllà de les tradicionals de gestió dels fons documentals i que apleguen, entre d'altres, la gestió d'informació i de la comunicació, la gestió de la propietat intel·lectual i la gestió de projectes d'informació. En aquest sentit, el personal del SID en un centre de recerca universitari ha de ser capaç, d'una banda, d'obtenir, avaluar i emmagatzemar informació, al mateix temps que organitzar-la i sistematitzar-la de forma coherent per comunicar-la, tant interna com externament, amb la utilització del mitjà més adient. A més a més, ha de poder conduir l'intercanvi d'informació interna i externament per donar suport a la presa de decisions i a la resolució de problemes. D'altra banda, ha d'estar familiaritzat amb les bases de la propietat intel·lectual per tal de contribuir com a membre de l'equip a la gestió de l'explotació de la propietat intel·lectual de l'organització. Finalment, ha de ser capaç de liderar projectes d'informació d'abast local o internacional, i reflexionar científicament sobre el seu àmbit d'actuació: la gestió de la informació i el coneixement en el camp de l'esport i el fenomen olímpic.